

КЛАСИФИКАЦИЯ НА БЕЛГИЙСКИТЕ БАНКИ, ПРИОРИТЕТИ ЗА КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА РИСКА

Ангел Филипов

Докторант в самостоятелна форма за зачисляване в образователната и научна степен „Доктор“

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите, гр. Пловдив, Република България

Факултет „Икономика и управление“, катедра „Финанси“

BELGIAN BANKS CLASSIFICATION, PRIORITY FOR RISK CONTROL AND ASSESSMENT

Angel Filipov

Doc. in independent form for enrollment in educational and scientific degree „Doctor“

University of agribusiness and rural development, Plovdiv, Republic of Bulgaria

Faculty of Economics and Management, Department of Finance

(angel_borislavov@yahoo.fr)

Резюме:

Белгийската национална банка редовно следи различните рискове пред банковия сектор. Тя извършва хоризонтален анализ на стратегическите и финансови планове на основните белгийски кредитни институции. Целта на този анализ е да предостави преглед на очакваното развитие на самите банки по отношение на рентабилността на банковия сектор, неговите основни дейности и всички основни системни рискове. Ако се окаже, че банките приемат една и съща стратегия, отделните мерки, предприети от банките, наистина могат да доведат до значителни системни рискове.

Проведеният анализ показва, че повечето институции очакват намаляване на нетния си лихвен доход през следващите години. Несъмнено, ниските лихвени проценти подкрепят производството на кредити, но в същото време има нарастваща ерозия на маржа на обработка. Според сектора тази тенденция на намаление на нетните лихвени приходи ще се наблюдава дори ако банките успеят да увеличат кредитния си растеж, което е предположението на повечето банки.

Ключови думи: банкова система, банкова конкуренция, финансови услуги.

Abstract:

The Belgian National Bank faces risks to the banking sector. Check the horizontal analysis of the strategy and financial plans of the existing Belgian credit institutions. The purpose of this analysis is to provide an overview of the open development of the banks themselves in terms of banking sector profitability, core activities and all major systemic risks. If you need to stop the banks from adopting the same strategy, the individual staff of bank entrepreneurs can see significant systemic risks.

Check the analysis of the surveys, as individual institutions expect their net income to appear in the coming years. Undoubtedly, low interest rates represent loans, but at any time there is an erosion of the processing brand. Keep in mind that this trend can be used by those who will increase if banks manage to increase their loans with the growth recommended for banks.

Keywords: bank system, bank competition, financial services.

През 2017 г., която все още се характеризира с ниски лихвени проценти, в Белгийските финансови институции, механизма за наблюдение обръща особено внимание на мониторинга на рентабилността на кредитните институции и тяхната чувствителност към движението на лихвените проценти, особено въз основа на лихвените проценти, извършват се тестове за устойчивост, специално разработени за тази цел. Резултатите от тези тестове са използвани и в годишната оценка на риска и

количествено определяне на капитала и ликвидността (SREP). Специалния механизъм за наблюдение също финализира своите насоки за управление на необслужвани заеми. Прилагането на счетоводния стандарт по МСФО 9 и аутсорсингът на различни банкови услуги също са отделени с приоритетно внимание. И накрая, механизма за наблюдение публикува своите специфични очаквания по отношение на качеството на процеса на оценка на вътрешната адекватност на капитала (ICAAP) и ликвидността (ILAAP), като подчерта необходимостта от подобряване на практиките на кредитните институции. Чрез съвместните надзорни екипи банките си сътрудничат по тази насоки.

На национално ниво чрез хоризонтални анализи се обръща специално внимание на лихвения и пазарния риск и бизнес моделите на белгийските банки. Белгийската национална банка (БНБ), също така наблюдава изпълнението на структурните реформи за забрана или ограничаване на определени търговски дейности. И накрая БНБ взема под внимание и следи за препоръките, направени в рамките на комисиите за „Досиетата от Панама“.

Развитието на международното банково регулиране се случва както в световен мащаб, като Базелският комитет за банков надзор финализира т. нар. Регламент „Базел III“, така и на европейско равнище с продължаването на преговорите, относно актуализация на европейските банкови разпоредби. На национално ниво Банката адаптира своя регламент относно възможностите и дискретността, оставени на националните надзорни органи. По-нататъшно разяснение било направено в контекста на дебата за разделението на властите между Европейската Централна Банка (ЕЦБ) и националните надзорни органи.

1. Същност и аспекти на сектора

1.1 Население и класификация на белгийските банки според критериите на специалния механизъм за наблюдение

В края на 2017 г. в белгийските банкови институции имаше 104 учреждения, броят на белгийските кредитни заведения остана стабилен, броят на клонове на кредитните институции, регулирани от закона и от друга държава-членка на ЕИП (Европейското икономическо пространство) падна с четири единици. По отношение на важните институции, банката участва в 15 съвместени надзора под ръководството на ЕЦБ, екипи, които упражняват контрол на групи от белгийски финансови институции и дъщерни дружества, установени в Кралство Белгия. Групата на белгийските по-малки значими институции – малка институция (LSI) наброява 16 банки (без финансови компании и групи за финансови услуги).

Таблица 1

БРОЙ НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПОД КОНТРОЛ (данни в края на периода)

	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Кредитни институции.....	108	104
Белгийско законодателство.....	34	34
Клонове, попадащи в обхвата на закона на		
Държава-членка на ЕИП.....	50	46
Клонове, попадащи в обхвата на закона на		
Държава, която не е член на ЕИП.....	8	8
Финансови компании.....	6	5
Групи за финансови услуги.....	4	5
Други финансови институции.....	6	6
Инвестиционни компании.....	33	32
Белгийско законодателство.....	20	19
Клонове, попадащи в обхвата на закона на		
Държава-членка на ЕИП.....	11	11
Финансови компании.....	2	2

Таблица 2

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА БЕЛГИЙСКИТЕ БАНКИ ПО КРИТЕРИИ ЗА КЛАСИФИКАЦИЯ НА СПЕЦИАЛНИЯ МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

Основни институции (SI) с белгийско участие

Argenta
 AXA Bank Belgium
 Belfius
 Degroof Petercam
 Dexia (compagnie financière)
 Groupe KBC – KBC Banque, CBC

С не-белгийско участие, което е под специалния механизъм за наблюдение

BNP Paribas Fortis, bpost banque
 Groupe CMNE – Veobank, Banque Transatlantique Belgium
 Groupe ING – ING Belgium, Record Bank
 Banca Monte Paschi Belgio
 MeDirect Bank
 Puilaetco Dewaay Private Bankers

Science & Technologies

Santander Consumer Bank

Société Générale Private Banking

С участие, което не е под специалния механизъм за наблюдение, нито е член на държава-членка на ЕИП

Bank of New York Mellon

По-малки институции (LSI)

Groupe Anbang – Banque Nagelmackers

Byblos Bank Europe

CPH

Groupe Crelan (Crelan, Europabank)

Groupe Datex – CKV

Dierickx-Leys

ENI

Euroclear

Groupe Finaxis –

ABK, Delen Private Bank, Bank J. Van Breda & C°

Shizuoka Bank

United Taiwan Bank

Van de Put & C°

VDK Spaarbank

1.2 Оперативни аспекти

Увеличението на броя на проверките на място в банковият сектор, наблюдаван от 2015 г., е продължил и през 2017 г. Повечето от тези проверки са участвали в съответствие с дефинираните приоритети за мониторинг от специалния механизъм за наблюдение тези инспекции се фокусираха основно върху финансовите рискове за банките и върху организацията на техните контролни функции. Основно се поверяват от смесени екипи от различни надзорни органи част от специалния механизъм за наблюдение. По въпроси извън правомощията на ЕЦБ инспекциите обхващат всички институции под надзор на БНБ. Специален акцент е поставен върху предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Вътрешни модели

Проектът TRIM (Целенасочен преглед на вътрешните модели) има за цел да укрепи доверието и да потвърди адекватността и уместността на вътрешните модели, използвани от по важните институции за изчисляване на капиталовите изисквания. Една от целите на този проект е да се осигури съответствие на вътрешните модели с регулаторните стандарти, да се хармонизират надзорните практики в рамките на специалния механизъм за наблюдение и да се намали неоправданата променливост на рисковото претеглените активи. Първите мисии на място, извършени в рамките на TRIM, бяха проведени през 2017 г. Тази първа вълна от мисии се отнасяше до модели за изчисляване на кредитен риск за клиенти на дребно и малки и средни предприятия (МСП), както и модели за изчисляване на риска или т.н. пазарен риск. Осем мисии са

извършени през 2017 г. в Кралство Белгия. В резултат на подготвителната работа през 2016 г. тези мисии бяха базирани на обща методология и единни техники за проверка, които описват работата, която трябва да се извърши на място от всички инспекционни екипи. Прилагането на общи методологии и техники позволява да се сравняват резултатите от всяка мисия, което очертава очакванията на надзорните органи и определя общо тълкуване на регламентите в рамките на механизма за наблюдение. Тази стъпка е предпоставка за постигане на една от целите на TRIM, а именно хармонизирането на практиките за мониторинг. По този начин оценките на качеството на моделите и техните хипотези могат да се правят по-хармонизирано благодарение на ръководството. Втора вълна от мисии ще се проведе през 2018 г. и 2019 г. В допълнение към края на мисиите, свързани с моделите за изчисляване на пазарния риск, тя ще обхване моделите, използвани от механизма за изчисляване на кредитния риск за портфейлите с исторически ниско ниво по подразбиране (компания, финансови институции, специализирано финансиране).

Белгийски структурни реформи

Банката е компетентният орган, отговорен за прилагането на разпоредбите за ограничаване на търговските дейности на кредитните институции (структурни реформи). Законът за банките и Банковият регламент от 1 април 2014 г. уреждат регулирането на структурните реформи и въвеждат принципна забрана на търговската собственост, но с поредица от възможни дерогации. Мерките за структурна реформа не се уреждат от европейското законодателство и следователно попадат под контрола на БНБ. Междувременно Европейската комисия реши да оттегли предложението си за приемане на регламент по този въпрос на европейско ниво. В допълнение към Белгия, други държави, като Германия, Франция и Великобритания, понастоящем имат национално законодателство относно структурните реформи на банковия сектор. Законът за банковото дело в Белгия забранява на белгийското законодателство кредитните институции да събират депозити или да издават дългови ценни книжа, обхванати от белгийската схема за защита на влоговете, да търгуват за своя сметка, както и някои рискови търговски дейности. Въпреки това все още са разрешени пет категории търговска дейност. Предоставянето на инвестиционни и спомагателни услуги на клиенти, включително хеджиране и поддържането на ликвидния пазар въз основа на договорно задължение чрез постоянното показване на покупка и продажба за определен вид ценни книжа или финансов инструмент, представляват първите две разрешени търговски дейности. Забраната също не се прилага за търговски операции, които или представляват ефективна икономическа защита от различните рискове, присъщи на баланса на финансовата институция свързани с добро управление на ликвидността, или са резултат от стратегически решения, свързани с управлението на устойчиво и ликвидно инвестиционно портфолио на съответната институция, при условие че всички тези търговски операции отговарят на добре определени критерии и стандарти. Разрешените търговски дейности са предмет както на количествени, така и на качествени изисквания. Възпиращо надбавка за капитал се налага на финансовите институции, ако разрешената търговска дейност надвишава един от количествените прагове, определени в регламента. Тези прагове на същественост включват първи праг, основан на обема, който предвижда, че сборът на активите за търговия не може да надвишава 15% от общите активи, и втори праг, основан на риска, под който сумата на изискванията на фонда собствен за пазарния риск не може да бъде по-голям от 10% от общите капиталови изисквания.

За да се следи прилагането на регламента за структурните реформи от белгийския банков сектор, се извършват хоризонтални анализи. Количествените данни за отчитане показват намаляване на регулаторната търговия както по отношение на регулацията,

така и на структурните реформи, например поради ограниченията на коефициента на ливъридж. Това съотношение подтикна институциите да предприемат стъпки за ограничаване на портфейли с деривати, да използват двустранно клиринг или уреждане на трансакции с продукти със съществуващи деривати чрез централен контрагент. Всички тези мерки са помогнали за намаляване на рисковете за белгийския банков сектор. Определените в регламента прагове на същественост обаче по никакъв начин не са ограничение за търговските дейности на белгийските банки. Тримесечните отчети показват, че съотношението въз основа на обема е намаляло значително от 2014 г. Всички заведения спазват нивото на разрешения праг от 15%, като осигуряват много широк запас от безопасност. Позицията в дериватите е важен фактор за нивото на това съотношение. Размерът на дериватите, държани за търгуване, е намален до балансови активи и пасиви във всяка отчетна институция в периода от края на 2014 г. до края на 2016 г. По същия начин средно рисково претеглената средна стойност показва низходяща тенденция от 2014 г. Тук отново всички институции спазват 10% разрешения праг с много голям марж на безопасност. Въпреки че регулаторната рамка има за цел да попречи на финансовите институции да развият своите търговски дейности до прекомерните нива на предфинансовата криза и по този начин да натрупат определени рискове, регламентът има за цел също така да осигури достатъчен марж за търговски дейности, които са необходими за подкрепа на икономиката и собственото управление на институцията (управление на активи / пасиви и управление на ликвидността).

Досиета от Панама

Белгийският парламент създаде на 7 юли 2016 г. парламентарна комисия, която разследва причините за фалит на Optima Bank и потенциалните конфликти на интереси между Optima Group и нейните компоненти, от една страна, и публичните власти, от друга страна. Докладът на анкетната комисия, публикуван на 28 юни 2017 г., се занимава последователно с бизнес модела и политиката на Optima Banque, ролята на органите за финансов контрол, оценката на законодателството и инструментите за финансов контрол, връзката между Optima Banque и другите компании на Optima Group, връзката между Optima Banque и публичните власти и накрая разследването на укриването на данъци и по-специално механизмите за измами и пране на пари. Важен детайл и организацията на работата на Комисията беше, че тя трябваше вземат предвид, че някои елементи от преписката са били част от текущото съдебно разследване. Анкетната комисия можеше да разчита по-специално на базата данни, която Банката предостави на разположение под формата на досиета, която беше отворена от септември 2016 г. до края на юни 2017 г. и която съдържа всички документи в административното досие на Банката. Банката също така предостави подробни писмени отговори на всички уточняващи въпроси и искания за документация. На регулаторно ниво вече са предприети различни инициативи за отговор на редица препоръки, особено в областта на борбата с прането на пари и финансирането на тероризма, спазването, подходящите и подходящи и специални механизми. Някои препоръки вече бяха изпълнени предварително или могат да бъдат приложени в сравнително кратък срок. Други препоръки не изискват конкретни последващи действия в светлината на съществуващата рамка за мониторинг. И накрая, Банката разгледа и редица препоръки, които изискват повече време за транспониране, както в областта на определени механизми, тъй като всяка инициатива по тези теми трябва да бъде подкрепена от други заинтересовани страни.

2. Контрол по единния надзорен механизъм

2.1 Приоритети за контрол и оценка на риска

Разглежданата година беше третата пълна година на функциониране на механизма за надзор, която отговаря за пруденциалния надзор на основните банкови

групи, опериращи в Белгия. Рентабилността продължи да се оказва под натиск за банките от еврозоната, отразявайки циклични фактори, като например ниското ниво на лихвените проценти в еврозоната, което значително компенсира маржа на печалбата. Банките без този ефект да се компенсират от достатъчно увеличаване на обема на заемите, но и структурен, като прекомерното ниво на необслужвани заеми в банковия сектор на някои страни и липсата на достатъчни оперативни разходи. Именно в този контекст механизма за надзор определи своите приоритети за 2018 г., като се съсредоточи върху различни специфични области. Стартира и тематичен преглед на бизнес моделите и източниците на рентабилност на банките. Този анализ се основава по същество проучване на плановете и адаптиране на бизнес модели към бъдещи предизвикателства, като например дигитализация или аутсорсинг. Този анализ е продължил и през 2018 г. и е идентифицирал по-добре слабостите на банките по отношение на рентабилността и е оценил адекватността на мерките, които ще предприемат като част от своя стратегически план. Оценката на чувствителността на лихвените маржове към движението на лихвените проценти е особено важна в среда с ниски лихви и с оглед на потенциалното увеличение на тези лихвени проценти. През изминалата година този анализ се е базираше по-специално на резултатите от упражняване на стрес тестове.

Един от факторите, който значително подкопава рентабилността на някои европейски банки и способността им да поддържат реалната икономика, остава прекомерното ниво на необслужвани заеми. В това отношение механизма за надзор финализира своите насоки за управление на тези кредити и в този контекст поиска от кредитните институции да дефинират надеждни стратегии за постепенно намаляване на портфейла си от необслужвани заеми. Тази стратегия трябваше да бъде определена от институции с високо ниво на необслужвани кредити в сравнение със средното за страната. Той беше представен на механизма за одобрение, който оцени неговия достатъчно амбициозен, но реалистичен характер, като отчита както финансовия, така и оперативния капацитет на съответните банки и правния и съдебния контекст, в който работят. В допълнение към тези насоки, механизма за надзор е публикувал и консултативен документ, в който излага своите очаквания за необслужвани заеми. Във връзка с това предлага за изчисляване на пруденциалния капитал институциите да прилагат ниво на провизия от 100% върху необезпечената част на всеки кредит, считан за неизпълнен за повече от две години, и 100% от провизирането на обезпечена част за неизпълнен кредит за повече от седем години, освен ако институцията не може да докаже обективно, че такава провизия не е оправдана. Целта на този стандарт е в бъдеще да се избегне увеличаване на обема на необслужваните заеми без адекватно покритие до неустойчиви нива за сектора. Ако това ниво на резервиране не може да бъде оправдано в счетоводството, особено при прилагането на стандартите по МСФО, съответните институции ще бъдат поканени да коригират съответно собствените си средства. Този стандарт за пруденциални провизии ще се прилага за кредити, квалифицирани като неизпълнени след 1 януари. В допълнение, адекватността на управлението на риска и позициите за платежоспособност и ликвидност остава постоянен фокус, особено в период на ниска рентабилност, предполагащ ограничен капацитет за генериране на капитал и потенциална тенденция да изберат по-рискови стратегии (търсене на доходност). От тази гледна точка е от съществено значение институциите да разполагат с точни и надеждни данни, за да идентифицират правилно, измерват и управляват своите рискове. В тази връзка механизма за наблюдение трябва да продължава да оказва постоянен натиск върху институциите да спазват международните стандарти за качество и обобщаване на данни и вътрешно отчитане на риска. Надзора също публикува своите специфични очаквания по отношение на качеството на процеса на оценка на вътрешната

адекватност на капитала и ликвидността, като подчертава необходимостта от подобряване на практиките на кредитните институции. Що се отнася до измерването на риска, се очаква институции, които оценяват своите рискове и капиталови изисквания както на икономическа основа, така и като вземат предвид регулаторните капиталови изисквания. По този начин институциите следва да могат да гарантират, с оглед на своите бизнес и финансови планове, че са в състояние да поддържат регулаторния си капитал над общите регулаторни изисквания, включително всички капиталови буфери. В случай на тежък стрес тест, институциите също трябва да гарантират, че нивото на капитала остава над минималните изисквания. Отбелязвайки също тенденцията на институциите да прибягват повече към аутсорсинг на много услуги, особено с цел да намалят разходите си, механизма за надзор също започна тематичен преглед по темата, целящ идентифициране на свързаните с тях рискове за да идентифицира добрите практики в тази област и да разработи рамка за гарантиране на контрол върху тези рискове. По отношение на развитието на цифровизацията, механизма за надзор е разработил своята методология за оценка на риска от информационни технологии, по-специално кибер риск, и го интегрира в процеса на оценка на риска и количествено определяне на капитала за необходимата ликвидност (SREP).

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Calkins, S. "The New Merger Guidelines and the Herfindahl-Hirschman Index" California Law review, Vol. 71 Iss. 2 (1983)
2. Lerner, A. P., "The Concept of Monopoly and the Measurement of Monopoly," Review of Economic Studies 1 (1934) 157-175 и 168
3. ELZINGA, K. G. and MILLS, D. E. (2011), "The Lerner Index of Monopoly Power: Origins and Uses"
4. Smith, Ken G., Walter J. Ferrier and Hermann Ndofor, Competitive Dynamics Research: Critique and Future Directions, In: The Blackwell Handbook of Strategic Management, Edited by Michael A. Hitt, R. Edward Freeman and Jeffrey S. Harrison, Blackwell Publishing, 3rd publishing, 2008
5. Rapport 2017 Préambule Développements économiques et financiers Réglementation et contrôle prudentiels
6. DELL'ARICCIA, G., DETRAGIACHE, E. et RAJAN, R. (2008). The real effect of banking crises
7. Европейска централна банка-<https://www.ecb.europa.eu/ecb/>;
8. Европейска инвестиционна банка-<https://www.eib.org/fr/index.htm>;
9. Европейската банка за възстановяване и развитие-<https://www.ebrd.com/fr/home>;
10. Европейският парламент-<http://www.europarl.europa.eu>;
11. Европейската комисия- https://ec.europa.eu/info/index_bg;
12. Международен валутен фонд-<https://www.imf.org/external/French/index.htm>;
13. Banque nationale de Belgique BNB (Белгийската национална банка)-<https://www.nbb.be/fr>.